

autem, qui posuit amorem illum esse liberum, adhuc admittit beatitudinem, quæ in illo consistit esse ab intrinseco incorruptibilem in IV, dist. XLIX, q. VI, §. Concedo ergo. Forte Scotus sumit liberum, non pro contingenti, et mutabili, sed pro voluntario, et non coacto, licet in se necessarius amor sit, qua etiam ratione concedere solet, processionem Spiritus sancti esse per amorem liberum, id est, voluntarium. Unde si amor ille est liber, non potest reduci ejus perpetuitas, nisi ad perpetuam assistentiam divini auxilii, quæ illi debita est, quia ultima, et summa felicitas est illa fruitio ab intrinseco.

LVII. Quod autem dicitur, quod si posset beatus peccare posset amittere gloriam, sicut et gratiam: ergo si non potest amittere, est quia non potest peccare, concedimus totum. Cum vero additur, quod non posse peccare, est extrinsecum beatitudini, seu visioni, distinguo; radicaliter non posse peccare est extrinsecum visioni, nego: ipsa enim visio Dei in se est radix non peccandi, quia est conjunctio ad ipsam primam regulam in operando; proxime non posse peccare, et ex parte voluntatis est extrinsecum visioni, transeat: sed de hoc non loquimur.

LVIII. Tertio arguitur: Securitas non amittendi beatitudinem, non est intrinseca, et essentialis ipsi; ergo neque perpetuitas. Consequentia patet, quia ideo requiritur perpetuitas in beatitudine, ut detur securitas in beato, sicut docet D. Thomas in prima ratione supra allata; ergo si illa non est essentialiter requisita, neque ista. Antecedens probatur, quia (ut supra diximus) potest aliquis habere visionem Dei, et per illam non videre suam continuationem, nec assecurari, quod a Deo non destruetur; et tamen erit

beatus, quia de facto habet assecutionem Dei finis ultimi, ergo. Confirmatur primo, quia impossibile est, quod aliqua propria passio sit magis perpetua, et immutabilis, quam essentia, a qua emanat, sed lumen gloriæ, et visio emanant a gratia, quæ in supernaturalibus comparatur sicut essentia, et virtutes, seu habitus operativi, ut passiones; ergo non est magis intrinsece perpetua ipsa visio, quam gratia habitualis, constat autem gratiam habitualement ex sua essentia non esse perpetuam, sed ex aliquo statu accidentali, quia in nobis datur tota essentia gratiæ sine perpetuitate; ergo neque beatitudo ab intrinseco erit perpetua.

LIX. Confirmatur secundo: Ut aliquod ens naturale sit simpliciter corruptibile, sufficit quod ab agente naturali possit corrumpi, et habeat contrarium, et existentia contingenter ei conveniat, sitque separabilis ab essentia; sed totum hoc concurrit in visione beata respectu agentis supernaturalis; ergo est corruptibilis in genere supernaturali. Major est certa, quia nihil amplius requiritur, ut aliquid corruptibile sit; positus enim illis conditionibus corrumpi potest. Consequentia etiam patet, quia ut aliquid supernaturale sit corruptibile, non requiritur quod ab agente naturali corrumpi possit, sed in suo ordine, et linea, scilicet ab agente supernaturali. Minor vero probatur, quia ab agente supernaturali, scilicet a Deo destrui potest visio, ut nos admittimus; ergo respectu agentis supernaturalis corrumpi potest. Similiter habet contrarium, scilicet errorem circa Deum, id enim visioni, et iudicio de Deo repugnat. Et licet sit contrarium ordinis naturalis, non obstat; nam etiam peccatum est ordinis naturalis, et destruit gratiam, distinguatur etiam in visione existentia

ab essentia, cum sit res creata: ergo, etc.

LX. Respondetur quod (sicut jam supra dictum est) si quis habet visionem beatam per modum permanentis, et sicut datur beatis in alia vita, licet cum nescientia durationis ipsius, licet non habeat assecurationem formaliter, id est, cognitam, habet tamen radicaliter; quia habet beatitudinem per modum permanentis, cui debetur illa assecuratio, et per accidens est quod non habeat. Illa autem securitas radicalis, est de essentia visionis, seu beatitudinis, sicut et permanentia, et perpetuitas.

LXI. Ad primam confirmationem respondetur illam maximam, quod proprietates non sunt magis perpetuæ, quam essentia, a qua emanant, tenere in illis proprietatibus, quæ in toto rigore proprietates sunt, et in quarto modo: lumen autem gloriæ, et visio non sunt proprietates in quarto modo ipsius gratiæ absolute, et secundum se sumptæ; quia nec omni gratiæ conveniunt, nec semper, ut patet in gratia viatorum. Si autem dicatur visionem, et lumen esse propriam passionem gratiæ non absolute, et secundum se sumptæ, sed gratiæ, ut consummata, ita quod licet consummatio sit status accidentalis respectu gratiæ in se, est tamen essentialis respectu gloriæ, et beatitudinis, non annuo. Sed tamen difficile explicatur, quid sit ista consummatio gratiæ antecedenter ad gloriam, et visionem, ita quod a gratia consummata dicatur emanare lumen, et visio. Quid est *ly* consummata? Vel enim est gratiam esse confirmatam, et esse extra viam, et hoc non sufficit; in animabus enim purgatorii, est extra viam quoad meritum, et in Beata Virgine fuit plenissime confirmata in hac vita, ita ut non posset peccare venialiter, et

tamen ab illa non emanabat gloria. Vel *ly* consummata, est idem quod gratia cum gloria, et beatitudine, quæ est perfecte extra viam, non solum quoad cessationem meriti, ut in animabus purgatorii, sed etiam quoad assecutionem præmii, ut in beatis; et tunc gloria non dimanat a gloria consummata, tamquam ab aliquo distincto a se, sed per ipsam visionem redditur consummata. Quid est ergo gratia consummata antecedenter se habens ad visionem, et a qua visio emanat?

LXII. Veritas ergo est quod visio, et lumen non emanant a gratia physice, sed in præmium ei conferuntur. Quod non currit in aliis virtutibus, quæ perpetuo gratiam comitantur, ut charitas, et virtutes morales infusæ; istæ enim non dantur in præmium, ut lumen gloriæ, et visio, sed ei semper conjunctæ sunt, gratiæque deserviunt; unde et comparantur ad gratiam, sicut potentiæ, et facultates ad naturam, possuntque ad eam consequi. Quod autem datur alicui in præmium inconveniens est quod per naturalem sequelam ab eo dimanet, eique sit debitum, et connaturale, sed ab extrinseco debet retribui, et sic non est proprietas rigoroso modo, potestque de se majorem habere perpetuitatem, quam gratia. Quod vero aliqui dicunt gratiam de se etiam esse inamissibilem, sed per accidens, ratione subjecti variabiliter se habentis in hac vita posse corrumpi; in patria autem ubi subjectum trahitur ad modum, et permanentiam ipsius formæ secundum suum esse perfectum, sufficiens fundamentum non habet. Inquiro enim, a quo habet gratia illud esse perfectum, et illam permanentiam, ad quam trahit subjectum? A visione, et lumine gloriæ; an ab aliquo alio, vel a se? Si primum, permanentior est visio, quam gratia, et

currit difficultas posita, quomodo permanentius dimanet a minus permanenti. Si secundum, assignetur quid sit illud, a quo gratia habet illam permanentiam; et quidquid illud sit, est accidentale gratiæ, et sic solum accidentaliter, et ab extrinseco est permanens, cum visio sit ab intrinseco. Si tertium, cur modo in via non trahit gratia subjectum ad illam permanentiam, sicut postea in patria, cum sit eadem forma, et idem subjectum.

LXIII. Ad secundam confirmationem negatur minor; ad probationem dicitur visionem posse destrui ab agente supernaturali, distinguo; per suspensionem concursus divini, sicut res, quæ annihilantur, transeat; per successionem formæ oppositæ, sicut res, quæ corrumpuntur, nego. Res autem naturales dicuntur simpliciter corruptibiles per ordinem ad agens naturale; agens non potest rem aliquam corrumpere annihilando, et per suspensionem concursus influentis totum esse, sed solum per introductionem formæ impossibilis, et hoc est proprie corrumpere. Agens autem supernaturale potest destruere annihilando, et hoc non est corrumpere corruptibilitate physica et propria, quæ fit per transmutationem subjecti; sed est totaliter annihilare. Et hoc modo non negamus posse destrui visionem Dei. Sed iste non est modus connaturalis desinendi, nec ex illo denominatur res simpliciter corruptibilis (ut dictum est.) Quod vero dicitur visionem Dei habere contrarium, scilicet errorem de Deo, jam supra diximus errorem quidem de se esse contrarium visioni, quantum est ex parte ipsius erroris, sed non exerceri istam contrarietatem ex parte subjecti; quia non relinquitur potentia capax proxime, et expedita ad suscipiendum tale contrarium,

quia plene satiatur visione, sicut si daretur forma una satians totam potentialitatem materiæ, non relinqueretur potentia proxima ad suscipiendam oppositam formam exclusivam sui, et sic contrarietatem non exerceret in subjecto, licet ex parte formarum contrarietas aliqua daretur quantum est de se.

LXIV. Ultimo arguitur argumentis Vazquez ad probandum esse prædicatum essenziale beatitudinis perpetuitatem. Nam ad hoc facit auctoritas, et ratio. Auctoritas quidem, tum Aristotelis, tum Augustini, tum D. Thomæ: dicit enim Aristoteles *1 ethic. capit. vii, versus finem*: « Quod ver neque una hirundo facit, neque unus dies; et beatum eodem modo felicitatemve, nec unus dies, nec breve efficit tempus; » sentit ergo Aristoteles perpetuitatem esse de essentia, et ratione beatitudinis. Augustinus etiam in *xiii de Trinitate, capite viii, ex professo hoc ipsum probat*: « Quia si vere, inquit, beati esse omnes volunt, perfecte et esse immortales volunt; immortalitas ergo de ratione est beatitudinis. » Addit Augustinus, quia si perpetuitas non esset de ratione beatitudinis, vel desereret volentem, aut nolentem, aut neutrum. Primum stare non potest, quia nullus vult non esse beatus. Nec secundum, quia auferri beatitudinem ab aliquo, esset summa pœna et miseria, et sic non redderet beatum, si ipso volente posset auferri. Nec tertium, quia nulla est voluntas, quæ circa beatitudinem neutra sit, ita quod nec velit illam, nec nolit, cum sit summum bonum, et ita si semel habetur, summe delectat, et est volita. Denique D. Thomas in hac quæstione v, art. iv, probat beatitudinem esse perpetuam, tum ex communi ratione beatitudinis, tum ex speciali; ergo est prædicatum illi essenziale.

LXV. Ratione vero probatur, quia de ratione intrinseca beatitudinis est, quod excludat omnem anxietatem; et timorem, sicut et omne malum, non potest autem excludere illud, nisi sit perpetua: quod enim finiendum est, cum venerit terminus anxietatem causat ex sui ablatione. Item de ratione beatitudinis est, quod totaliter satiet voluntatem, et impleat totum hominis desiderium; non impleret autem si aliquando amitteretur, ergo tam essenziale est beatitudini esse perpetuam, quam totaliter implere desiderium. Et licet non sit de ratione beatitudinis, quod actu tollat omnem tristitiam, et actu satiet voluntatem, ut patet in Christo Domino, qui simul fuit viator, est tamen de ratione ejus, quod sit sufficiens pellere omnem tristitiam, et replere totaliter desiderium, quam tamen sufficientiam non haberet, si non esset perpetua.

LXVI. Respondetur probare hoc argumentum, quod perpetuitas radicalis est de essentia beatitudinis, et visionis divinæ, non tamen quod actualis, seu exercitium hujus perpetuitatis: sicut risibilitas radicalis est de essentia hominis, non actualis. Unde ad testimonium Aristotelis dicitur, verissimum esse, quod beatum non facit una dies, sed requiritur perpetuitas, non tamen ita quod actualis perpetuitas sit essenziale prædicatum, sed id cui perpetuitas debetur, et radix illa unde oritur, quod perpetuo duret, est essentia beatitudinis, sicut incorruptibilitas est essenziale prædicatum Angeli, non actualis existentia, et duratio, præsertim cum Aristoteles loquatur de felicitate hujus vitæ, in qua certum est non esse prædicatum essenziale. Similiter S. Augustinus non loquitur de perpetuitate, et immortalitate, quod sit prædicatum essenziale beatitudinis; sed

quod illi debeatur, eique sit annexa, sicut alia multa bona petit beatitudo, nec tamen sunt essentialia ejus prædicata, licet radicaliter in essentia contineantur. Nec amplius probat discursus Augustini, potest enim beatitudo auferri a nolente, si Deus sic velit, et potest auferri a volente si se conformet voluntati divinæ volenti eam auferre, licet connaturaliter, et de se petat nullo modo auferri, non tamen essentialiter. Ad D. Thomam dicimus quod probat beatitudinem esse perpetuam: tum ex ratione communi, tum ex particulari, non quod sit prædicatum essenziale, sed connaturale, et debitum tali essentiæ.

LXVII. Ad rationem respondetur de ratione beatitudinis esse, quod excludat timorem, et omne malum, et impleat omne desiderium non actu, sed aptitudine, radicaliter, non formaliter, ut patet in Christo Domino dum simul fuit viator; alias probaretur quod esset de essentia beatitudinis omnis perfectio animæ et corporis, quæ ex beatitudine sequitur, et per quam excludit alias imperfectiones.

ARTICULUS VII.

Utrum amor consequatur necessario etiam in exercitio ad visionem beatam?

I. Duplex est necessitas in actibus voluntatis, sicut et duplex libertas, altera quoad specificationem, altera quoad exercitium. Necessitas quoad specificationem est obligatio, et coarctatio voluntatis ad aliquam speciem actus circa aliquod objectum, si velit circa illud actum elicere, non tamen coarctatur voluntas, et obligatur ad eliciendum ipsum actum. Unde hæc necessitas explicari solet per conditionalem, scilicet,